

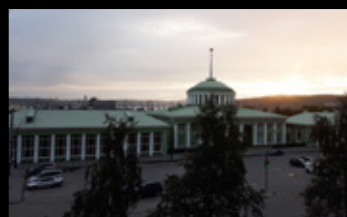
N I E U W S

Het Willem Lodewijk
op pad

Pagina 4

Samen bouwen,
een constructieve uitwisseling

Het meest noordelijke
station ter wereld

Pagina 15

Middernachtzon in Moermansk

COLOFON

Redactie

Ellen Alberts

Vormgeving

Bert Holtkamp

Verder werkten mee

Marjo van Dijken

Marietta de Waard

Astrid Kuster

Marit Jongepier

Elsa van Klinken

Jan ten Brummelhuis

Jurian Onderwater

Nynke van Hoorn

Lars Martens

Kaya Heijnen

Ellen Alberts

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Harm Buitenplein 1

9723 ZR Groningen

Nederland

050 - 367 6168

www.groningenmoermansk.nl

stedenband.moermansk@groningen.nl

IBAN-nummer

NL 29 INGB 0002 8399 49

In dit nummer

Voorwoord van de voorzitter	3
Bezoek van het Willem Lodewijk Gymnasium aan Gymnasium no. 1 in Severomorsk	4
30 jaar stedenband	7
Delegatie naar Moermansk	8
Oproep!	10
Nederland gezien met andere ogen	11
Twee meiden naar Rusland, een impressie	15

Voorwoord van de voorzitter

Marjo van Dijken

Lieve donateurs, ambassadeurs, vrienden, belangstellenden, betrokkenen.

Zonder u zou de Stedenband Groningen-Moermansk geen bodem hebben, geen fundament, geen reden van bestaan.

Ik wil dan ook geen gelegenheid voorbij laten gaan om u daarvoor van harte te bedanken!

Dit jaar wordt een heel bijzonder jaar voor de Stedenband: we vieren het 30-jarig bestaan en we hopen dat uiteraard samen met u te doen, alsmede met zoveel mogelijk mensen uit Moermansk. Elders in deze Nieuwsbrief vindt u wat eerste gedachten over vorm en inhoud van de festiviteiten.

Waar de relatie met Moermansk en de lopende projecten daar (denk ook aan de scholierenuitwisseling!) redelijk soepel verlopen en er zeker ook sprake is van open en vriendschappelijke contacten, de relatie tussen Nederland/Europa en Rusland staat onder grote politieke druk. De oorzaken daarvan veronderstel ik bekend en wij gaan daaraan niet voorbij, evenmin als wij onderwerpen die betrekking hebben op de mensenrechten onbesproken laten. Maar wel altijd vanuit de wetenschap dat onze voornaamste taak ligt in de people-to-people contacten, in het faciliteren, in het contact leggen en onderhouden.

Ik heb het vaker hier gezegd: wanneer mensen met de rug naar elkaar toe gaan staan, geen oogcontact meer hebben, elkaars stem niet meer horen - zeker niet wanneer er gefluisterd wordt - dan vergroten we niet onze eigenheid en zelfstandigheid: dan verliezen we onze medemenselijkheid.

Ik zou zo verschrikkelijk graag willen dat 2019 het jaar wordt van de nieuwe redelijkheid, van de nuancering, van respect voor feiten en waardering voor deskundigen. Het jaar waarin niet schreeuwers de grootste aanhang hebben, maar luisteraars. Het jaar waarin "samen" niet alleen gezegd, maar ook gevoeld wordt. En het jaar waarin wij elkaar eind oktober in goede gezondheid tegenkomen om te vieren dat we, soms tegen de stroom in, toch in staat zijn geweest met een kudde vrijwilligers fraai invulling te geven aan een heel bijzondere LAT-relatie!

Bezoek van het Willem Lodewijk aan Gymnasium No.1 in Severomorsk.

Door leerlingen van klas 5 van het WLG en Jan ten Brummelhuis

Eind maart 2018 zijn onze vijfdeklassers Lars Martens (5A), Jurian Onderwater, Nynke van Hoorn en Kaja Heijnen (allen 5B) onder begeleiding van dhr. Ten Brummelhuis vertrokken naar het Gymnasium nr.1 te Severomorsk in Rusland. Met deze school heeft het Willem Lodewijk Gymnasium dit jaar al 25 jaar een uitwisselingsproject. In Severomorsk hebben onze leerlingen kennis met de leerlingen en docenten van het Gymnasium nr.1 gemaakt. Ze bezochten verschillende lessen om kennis te maken met het Russische onderwijs en ze hebben een onderzoek gevoerd uit over het thema 'de geschiedenis van onze samenwerking'. Het bezoek werd afgesloten met een wetenschappelijke conferentie waar leerlingen uit beide scholen hun werk hebben gepresenteerd. Na afloop van dit bezoek brachten de WLG-leerlingen een cultureel bezoek aan Sint-Petersburg. Tijdens de hele reis werd een blog bijgehouden (<https://wlgseveromorsk.wordpress.com>).

Christina Bondarenko, lerares Engels, te midden van leerlingen van het Willem Lodewijk, vlak voor het plaatselijke historische museum in Severomorsk.

De Conferentie (en meer) 29-03-2018

Ondanks ons slaapgebrek, zaten we om 9:40 weer op tijd in de bus richting Severomorsk. Erg wakker waren we niet, maar zenuwachtiger des te meer. Het was de dag van de conferentie, dus mooi aangekleed en met gestrikte stropdassen (hoewel Brum dat zelf niet kon) gingen we voor de één na laatste keer naar Severomorsk. Die busreis ging zoals gewoonlijk weer vlekkeloos; heel veel sneeuw, heel hard rijden, telefoongesprekken gewoon opnemen als chauffeur en soms een rood stoplichtje hier en daar meepakken. Dit schijnt erg gewoon te zijn in Rusland... Toen we eenmaal in Severomorsk waren, gingen we ons direct omkleden voor de conferentie (voor zover dat nog nodig was). En na de stress om een vergeten boekje, gingen we met z'n allen naar de aula om onze onderzoeken te presenteren.

De presentaties gingen bij iedereen heel goed, hoewel Jurian een beetje moeite had om te onthouden dat hij ook nog een PowerPoint had, met als gevolg dat we alleen zijn begin-slide hebben gezien. Na onze presentaties was het pauze en gingen we met de directeur brainstormen over een onderwerp voor volgend jaar. Daarna kwamen de presentaties van de overgebleven Russen, die gingen ook heel goed (dachten we).

Na de lunch werden we getrakteerd op geweldige performances met kleine kinderen die op hoog niveau konden stijdansen, met zangtalenten die erg geweldig waren en ons slecht over onszelf lieten voelen, met een aerobicsgroep waarvan je al moe werd als je ernaar keek, en met nog veel meer, en dit alles met een heel zelfverzekerde blik. Dit kon natuurlijk niet overtroffen worden, maar de natuurkunde-expositie met allerlei proefjes in een lokale bibliotheek was wel op zijn best. Grappig was dat bij meerdere van de onderliggende natuurkundige gedachtes een paar Nederlandse wetenschappers eigenlijk de basis hadden gelegd. Ook mochten wij zelf talentje spelen door mokken te versieren die daar speciaal voor ons werden gedrukt. We moesten papiertjes beplakken met leuke plaatjes, allemaal al in spiegelbeeld, en die werden dan om de mok gedaan en zo gedrukt.

◀ *Kaja, Julian, Nynke en Lars op het punt om de pannenkoekjes met room en fruit te proeven*

Lars laat stroopwafels proeven

Na dit bezoek aan de expositie in de bibliotheek liepen we terug en gingen we alweer van de glijbaan af, die daar volledig van ijs was gemaakt en ook vrij hoog was. Leuk, maar op het laatst niet zo fijn voor onze konten die een ietsje pietsje verder gleden over de sneeuw dan de kleine kinderen die ons voor waren geweest. We waren weer uitgelopen met de tijdplanning, mede door de glijbaan, en moesten dus snel ons eten naar binnen schuiven. De terugreis was erg leuk, want een zontje van de leerkracht die ons steeds begeleidde, leerde ons een paar Russische woorden, tot grote hilariteit vanwege onze uitspraak voor hem en voor onszelf. Eenmaal terug in het hotel gingen we nog een vrij lange tijd napraten met een paar Russische leerlingen die mee waren gekomen, tot ongeveer 1:15. Dit alles terwijl we Truth or Dare speelden, zelfs met Brum dus kozen we de 'cleane' variant. Het was

dus zeer zeker een geslaagde, heel fijne en interessante dag!

Persoonlijke indrukken van Jan ten Brummelhuis:

Het is voor bijna iedereen onder ons heel ongewoon om in een totaal onbekend land rond te lopen. Het is ook spannend. Wat kun je verwachten? Daarom was mijn eerste en ook wel opmerkelijke ervaring, het gevoel dat onze Russische collega's en leerlingen zo ongelofelijk veel op ons lijken. We voelden ons direct thuis in het besneeuwde noorden van Rusland. Ook Rusland zelf lijkt meer op ons land dan we konden verwachten. Rijkdom en armoede waren allebei minder zichtbaar dan wel eens wordt gesuggereerd in de media. Veel burgers leiden zo'n beetje ons leven, maar dan met wat meer belemmeringen, zoals bij het reizen naar het buitenland en met heel wat minder keuzemogelijkheden. Het is duidelijk geen paradijs voor shoppers. De uitzonderingen zijn chocoladewinkeltjes.

sportief bezig

Ondanks dat Russen zoveel hindernissen moeten overwinnen om naar ons toe te kunnen, kwam uit veel gesprekken steeds dezelfde indruk naar voren: Rus-

sen willen gewoon Europeaan zijn, zoals Nederlanders dat zijn. De oorlogstaal uit de kranten is de taal van leiders met hun eigen spelletjes. Sommige Russen leken zelfs trotser op Europa te zijn dan veel Nederlanders dat zijn. Misschien kunnen we door deze onderlinge band te onderhouden, de afstand tussen beide landen nog wat kleiner maken en daarmee de vrijheid van Russen en Russinnen groter. Ongeacht wat politici daarvan denken.

30 jaar Stedenband

Marjo van Dijken

We kunnen (en willen) er niet omheen: dit jaar zal in het teken staan van ons 30-jarig jubileum. Dertig jaar Stedenband Groningen-Moermansk is op zich al een buitengewoon fenomeen te noemen: de meeste stedenbanden uit de tachtiger jaren met het voormalig Oostblok zijn al gesneuveld. En ook de onze heeft bij een voormalig collegeprogramma ernstig op de tocht gestaan...

Op het moment van schrijven vinden er wederom College-onderhandelingen plaats en zal er een Collegeprogramma opgesteld gaan worden.

Wij vertrouwen erop dat de deuren openende rol die we hebben gespeeld (en kunnen blijven spelen) naast de ontwikkelde activiteiten op zowel (ondersteunend) economisch vlak als in de people-to-people contacten met organisaties en de scholierenuitwisselingen voldoende basis zijn voor het nieuwe College (en de nieuwe gemeenteraad) om in te blijven zetten op onze Stedenband.

Wij denken dat het nu meer dan ooit noodzakelijk is om contact te houden, te blijven praten, niet met de rug naar elkaar toe te gaan staan. Gelukkig worden we breed gesteund in die opvatting, maar de praktijk is soms weerbarstig...

Wat gaan we dit jaar doen om mooie accenten te zetten bij dit jubileum?

Ik zou willen dat ik u nu al een compleet programma zou kunnen laten zien!

Meer dan: we zijn in gesprek met meerdere partijen om te kijken wat er mogelijk is, wie er een rol wil spelen, maar bovenal: wie ook financieel een steentje bij wil dragen!

En dat vragen we ook aan u, onze donateurs, belangstellenden en relaties anderszins: graag ditmaal uw financiële bijdrage voor een spetterend, leuk maar ook inhoudsvol programma in de eerste week van november. Met uiteraard in ieder geval een onderdeel gericht op de jeugd, vergelijkbaar met het kinderteekeningen project bij ons 25-jarig jubileum.

Houd dat eerste weekend dus vrij: we willen zo graag dat u niet alleen iets overmaakt maar dat u ook aanwezig bent!

We presenteren u het programma in de Nieuwsbrief na de zomer, maar houd ook onze website in de gaten: www.groningenmoermansk.nl

Delegatie naar Moermansk 2018

Astrid Kuster

In 2012 kwam ik voor het eerst in Rusland toen ik met de stedenband een bezoek bracht aan Moermansk. Het was ook de kennismaking van de toenmalige burgemeester Rehwinkel van Groningen met de burgemeester van Moermansk. Voor de Gemeente Groningen is het belangrijk dat de burgemeesters kennis met elkaar gemaakt hebben. Ik vond het een hele eer om dit mee te mogen meemaken. Vorig jaar ging burgemeester Peter den Oudsten op bezoek om kennis te maken, waardoor er opnieuw de mogelijkheid was om mee te gaan naar Moermansk. Deze kans greep ik met beide handen aan. Een mooie gelegenheid om te zien wat er veranderd is.

Allereerst keek ik er naar uit de mensen van het Russische stedenbandbestuur te ontmoeten en de stad, het kinderziekenhuis, Nadjezda, en alle andere bekenden te bezoeken. Samen met Lilian, bestuurslid en Rudy, coördinator van de stedenband, hebben we fijn door de stad gelopen op onze vrije dag. Op zoek naar het kindertheater en het station werden we onderweg overlopen door een band vanwege Vrijheidsdag.

Vergeleken met 2012 was de stad Moermansk duidelijk veranderd. In de stad was meer groen gekomen, de wegen waren gedeeltelijk verbeterd en

er waren meer moderne auto's en busjes. Daartussen reden ook de aftandse auto's die nog in mijn herinnering zaten. Op het station waren moderne treinen waar goed gebruik van werd gemaakt om grote afstanden, vooral naar Petersburg, af te leggen. In het stationsgebouw stonden nu ticket- en geldautomaten. Bij de toiletten was nog weinig veranderd, vieze hokken en papier wat buiten de deur te krijgen was.

Het contact met onze bekenden was als eerder warm, prettig en fijn. We spraken met elkaar in het Russisch, Duits en Engels. De vorige keer had ik kennisgemaakt met een aantal mensen van

Moermansk

Astrid

de LGTB (lesbian, gay, bisexual en transgender). Nu was er weer een bijeenkomst geregeld. Hier was de sfeer anders dan de vorige keer. Toen waren we elkaar eerst voorzichtig aan het aftasten om na te gaan wat er wel en niet gezegd kon worden. De Russen waren later strijdbaar om te laten zien wie ze zijn en dat ze bij de maatschappij willen horen, zoals wij dat in Groningen gewend zijn. Wij hadden een goed gesprek met veel respect voor de manier waarop ze in moeilijke tijden hun missie voorzetten.

Dit jaar schrok ik van de situatie van de LGTB. Ik weet het vanuit de media en verhalen maar het was verdrietig en beschamend om dat direct uit hun monden te horen. Hoe kan het toch dat wij in een wereld leven waar nog zoveel mensen gediscrimineerd worden. Hoe kan ik helpen? Luisteren, er zijn voor hen, is dat voldoende? Ik weet het niet goed en dat is toch een grote puzzel die ik mee terug heb genomen naar Nederland. Het is goed om contact te blijven houden, met de mensen van de LGTB en andere in Moermansk.

!!!! OPROEP !!!!

In verband met de TENTOONSTELLING in november 2019 die we hier in Groningen willen organiseren t.g.v. het 30-jarig jubileum van de stedenband vragen we iedereen die nog beschikt over foto's van de stedenband, of hij/zij die ter beschikking wil stellen voor de tentoonstelling.

We zijn geïnteresseerd in alle foto's die te maken hebben met de contacten tussen Groningen en Moermansk in de loop van de afgelopen 30 jaar: bijv. foto's van bezoeken van onze leden aan Moermansk of van de Moermanskers aan Groningen, maar ook foto's van andere samenwerkingsverbanden die door de stedenband zijn gefaciliteerd, zoals bijv. de 'melkpakkenboot', van de gastgezinnen, het Kinderziekenhuis, de Stichting Nadjezjda, etc.

Mocht u foto's per mail willen sturen dan zouden we u dringend willen vragen om de foto's in een apart fotobestandje te versturen, bijvoorbeeld in jpg of img. Via We Transfer kunnen ook grotere fotobestanden gratis worden verstuurd.

Verhalen, eventueel als toelichting, kunnen wel per Word worden verstuurd.

Alvast onze hartelijke dank

Nederland gezien met andere ogen

Ellen Alberts

Dit najaar woonde Katja Platanova een paar maanden in Groningen gedurende haar stage bij het Nederland Rusland Centrum. In die periode heeft ze intensief deelgenomen aan het Nederlandse studentenleven. Katja is 23 jaar en studeert Nederlands in Sint-Petersburg. Een gesprek van mens tot mens.

Katja Platanova

Wanneer ben je naar Nederland gekomen en wat bracht je hier naar toe?

Toen ik het lyceum in Nizjni Novgorod (het vroegere Gorki) had afgerond, wilde ik eigenlijk Frans gaan studeren. Op het lyceum had ik veel exacte vakken gehad en daarom wilde ik me meer op talen gaan richten. Frans leek me een prachtige taal. Ik hielp mee bij de Paralympics in Sotsji en leerde zo het Nederlandse team kennen waardoor Nederlands een bewuste keuze is geworden. Ik studeer nu al 4 jaar Nederlands. Ik ben hier gekomen voor mijn stage bij het Nederland Rusland Centrum. Mijn scriptie gaat over een toneelbewerking van de roman 'De boeken der Kleine Zielen' die door Couperus is geschreven. De lezingen die ik op het Nederland - Rusland centrum mocht organiseren gingen over een Russische dichteres Nika Toerbina en over twee Russische regisseurs: Andrej Zvjagintsev en Aleksej German jr.

Zelf houd ik erg van Zwagerman, Nijhoff en ook van Nescio. Zijn werk is nog steeds actueel. De korte verhalen over de keuzes in het leven gaan over zaken die veel mensen nog steeds in hun leven tegenkomen. Bijvoorbeeld de keuze tussen praktische en esthetische zaken. Ik vind juist dat schoonheid en

kunst ook nodig zijn. Ik bedoel meer het verschil tussen zogenaamde praktische dingen of beroepen zoals arts, ingenieur, of loodgieter en de dingen waarbij het misschien minder duidelijk is hoe je ze in de praktijk kunt gebruiken maar die ook van groot belang zijn, bijvoorbeeld literatuur, schilderkunst, muziek, et cetera. Dat is belangrijk voor onze ontwikkeling en zelfreflectie, zo blijven we mensen en geen robots of dieren.

Wat betekent het voor je om in een andere cultuur terecht te komen, wat valt je op?

Als je een vreemde taal wil leren moet je de cultuur ook leren kennen en je er prettig bij voelen. Je leert daarmee de wereld vanuit een ander perspectief te bekijken. Ik voel me prettig in dit land met deze cultuur. Ik vind het zo leuk dat ik de Nederlandse boeken nu echt in de Nederlandse taal kan lezen.

Wat ik in Nederland opvallend vind is dat sommige Nederlanders tijdens de eerste kennismaking heel leuk, attent en aardig kunnen zijn maar als je ze dan later weer tegenkomt dan lijkt het of ze ineens veel afstandelijker zijn geworden. Dat maakt een vreemde indruk. De meeste Russen zijn in eerste instantie terughoudend en afstandelijk maar als je ze beter hebt leren kennen en hun hart hebt veroverd zijn het echte vrienden. Bij Nederlandse mensen weet ik daardoor niet zo goed hoe ze het de eerste keer hebben bedoeld. Je vraagt je af of zij tijdens die eerste ontmoeting iets voor elkaar wilden krijgen, dat ze zich aan de etiquette moesten houden of dat er iets anders aan de hand is. Die houding brengt voor mij verwarring met zich mee. Niet dat alle Nederlanders zo doen en dat ik hier geen vrienden heb gekregen. Juist heel veel. Tijdens de studie en mijn verblijf in Groningen heb ik hele leuke mensen leren kennen.

Zelf ben ik opgegroeid in een gezin met een vader, moeder en een jongere broer. De familiebanden bij ons zijn vaak wat hechter. Zo horen onze neven en nichten veel meer bij het gezin dan hier. We noemen ze ook broers en zussen.

Met welke verwachtingen ben je naar Nederland gegaan?

Ik was al een aantal malen met vakantie in Nederland geweest en ik had in Sint-Petersburg al veel met Nederlanders te

maken gehad. Ik wilde graag het Nederlandse studentenleven meemaken. Nizjni Novgorod heeft 1,5 miljoen inwoners. Ik heb ook 5 jaar in Sint Petersburg gewoond waar tussen de 5 en 7 miljoen mensen wonen. Ik kon me er daarom toch geen goede voorstelling van maken hoe het zou zijn om in een stad te wonen met maar 200.000 inwoners. Dat is een groot verschil. Hier kun je bijvoorbeeld overal met de fiets naar toe. In Sint Petersburg wordt nauwelijks gefietst. Veel Nederlanders geven aan dat ze zich niet veilig zouden voelen als ze daar zouden fietsen. Toen ik nog in Sint-Petersburg woonde begreep ik dat niet. Ik fietste daar gewoon, maar nu ik hier een tijdje geweest ben besef ik hoe anders het hier is als je fietst. Fietsers worden hier veel meer beschermd. Er zijn aparte fietspaden en speciale verkeerslichten voor fietsers. Fietsers krijgen hier ook voorrang. Iets wat bij ons ondenkbaar is. Voor fietsers is het daar veel meer oppassen. In Sint-Petersburg kun je maar beter dichtbij de metro wonen. De afstanden zijn veel groter en de temperatuur is in de wintermaanden een stuk minder aantrekkelijk op de fiets.

Hoe ervaar je de mentaliteit in Nederland?

Eerlijk gezegd ben ik hier al zo ingeburgerd dat het me minder opvalt. Ik krijg te horen dat ik vrij direct ben. Dat vind ik leuk maar het heeft me ook verbaasd. Zeggen wat je wilt en denkt is goed zolang je het netjes doet en weet waar je het over hebt. Wat ik irritant vind is als ik Nederlanders tegenkom die denken dat zij weten hoe het zit en dat ze dat aan mij kunnen uitleggen. Zelfs als ik niets vraag krijg ik nog advies waar ik niets mee kan. Vooral inzake politiek. Hoe kunnen ze hier nu denken dat de mensen die in een ander land wonen niet weten en niet begrijpen wat er in hun eigen land aan de hand is? De mensen hier zouden zich moeten realiseren

dat zij dat daar meestal wel weten maar misschien te pijnlijk vinden om over te praten. Zij wonen er immers zelf. Er zijn Nederlanders die opgroeien met de gedachte dat hier alles goed geregeld is waardoor ze zich beter voelen dan anderen en dat laten weten ook, zonder door te hebben hoe kwetsend dat eigenlijk is. Zij denken dat ze in een ideale maatschappij wonen waar iedereen naar zou moeten streven. En ja, soms is het ook beter. Maar wat hebben ze daar nu eigenlijk zelf voor moeten doen? Zij zijn hier alleen maar geboren. En je moet ook hier niet alles maar geloven wat er in de krant staat maar zelf blijven nadenken. Kritiek mag er gerust zijn maar laten we het gelijkwaardig houden.

Mensen oordelen en generaliseren zo vaak. Dat is heel lastig en sluipt er makkelijk in. Ik was laatst in Gent waar ik een leuke jongen met een andere huidskleur ontmoette. Toen hij echter begreep dat ik uit Rusland kwam, begon hij me ineens heel anders te behandelen. Hij vertelde dat Russen discrimineren. Daar begreep ik niets van. Een hele vreemde situatie omdat juist een jongen die te maken kan krijgen met racisme zou moeten weten hoe het is om te worden gediscrimineerd.

Van Nederlanders hoor ik dat zij denken dat ze gierig zijn. Maar ik heb andere ervaringen met Nederlanders en denk niet zo over hen.

Het onderwijs wordt hier op een heel andere manier gegeven. Hier doe je meer aan zelfstudie en krijg je meer ruimte. In Rusland moet je vaak superhard werken. In Nederland heb je vaak meer tijd voor je eigen dingen. Dat geeft minder spanning en druk. In Rusland is het belangrijk om zo perfect mogelijk te presteren en het maximale eruit te halen. In Nederland is behalve het doel ook het proces vaak belangrijk. Opmerkelijk voor een land met een protestants verleden wat eiste dat er hard en ijverig werd gewerkt.

Dat je heel hard hebt gewerkt is goed te merken. Je spreekt echt heel goed Nederlands, accentloos.

Waar krijg je energie van?

Doen wat ik voor mezelf leuk en belangrijk vind. Omgaan met de mensen die ik prettig vind. Ik heb 7 jaar geschilderd en wil weer bezig met kunst, daar krijg ik energie van. Zonder kunst droog ik gewoon op. En ik heb gewerkt als illustrator van boeken. Dat vind ik heel leuk om te doen. Misschien wil ik mijn studie Nederlands wel gaan combineren met iets uit de kunst. Daar denk ik nog over na.

Ook vind ik dat we dingen moeten blijven ontwikkelen. Dat we niet zomaar tevreden moeten zijn. Denk bijvoorbeeld aan de grote bussen hier die vervangen werden door kleine elektrische busjes. Schoner voor het milieu. Minder belastend voor de stad. Dat soort dingen vind ik fantastisch.

Als je teruggaat naar Rusland, wat neem je dan mee?

Afscheid wil ik niet nemen. Ik kom zeker terug. Ik heb hier veel vrienden gekregen. Maar ik voel me hier geen onderdeel van de maatschappij en blijf Russisch burger. Ik wil het leven van de mensen in Rusland comfortabeler en prettiger maken en politiek actiever worden.

In Nederland weten de meeste mensen wel wat er in de stad gebeurt en op welke partij je kunt stemmen als je iets wilt. In Rusland weet je dat meestal minder goed. Ik wil de mensen bewuster maken van de keuzes die ze hebben, om te beginnen bij mezelf. Daarvoor zal ik nog veel moeten onderzoeken.

Ik wil mijn land graag helpen opbouwen en daarbij in het klein beginnen. Zo hoop ik door het goede voorbeeld

te geven een goede bijdrage te kunnen leveren. Bijvoorbeeld hoe je omgaat met afval of hoe je eerlijk kunt zijn ook al duren de dingen dan wat langer. Door met kleine dingen te beginnen kun je soms hele grote dingen bereiken.

Wat zou je ons Nederlanders mee willen geven?

De vorige generatie bij ons heeft geleerd dat ze over veel dingen moest zwijgen. Toch waren er veel mensen die nadachten. Vroeger waren er andere normen belangrijk dan nu. Zo was de vrijheid van het individu ondergeschikt aan de belangen van de maatschappij en die van het land. Vooral voor mensen uit de vorige generatie is het belangrijk hoe

ons land in het buitenland wordt gepresenteerd. Voor de jonge generatie wordt vrijheid steeds belangrijker en meer vanzelfsprekend. Ik kan heel veel en heb heel veel vrijheid en dat voelt goed. We zijn volop in ontwikkeling. Als ik met mensen hier spreek dan hebben ze het vaak over de problemen die wij in Rusland hebben en willen ze snelle actie. Maar verandering kost tijd, zeker als je het goed wilt doen. En ook hier is niet alles ideaal.

De zwarte pietendiscussie die hier al 7 jaar duurt, heeft me aan het denken gezet. Die laat zien dat het toch wel moeilijk is om echt tolerant te zijn. Er zijn mensen die het best moeilijk vinden dat er veel buitenlanders zijn. Sommige tradities komen onder druk te staan wanneer de maatschappij verandert. Zelf vind ik de zwartepietendiscussie een lastige discussie. Ik begrijp de gevoelens van beide partijen. De mensen die zich beledigd of gekwetst voelen en de mensen die bang zijn om hun identiteit of hun tradities kwijt te raken. Het is niet onmogelijk om tolerant te zijn. Laten we alles, hoe moeilijk ook, bekijken en onderzoeken en tegen elkaar afwegen.

Wat is er nodig?

Er zijn vooral goede gesprekken nodig waarbij mensen elkaar de ruimte geven om zich in elkaar te verdiepen in plaats van elkaar te overtuigen. Waarbij mensen respect en interesse voor elkaar hebben. Op die manier kunnen we naar elkaar toe groeien. Blijf openstaan voor elkaar, blijf kijken wat er beter kan. Het gaat er niet om wie er wint of wie gelijk krijgt maar hoe we met elkaar om gaan en samen verder kunnen.

Katja en Ellen

Twee meiden naar Rusland, een impressie

De gemiddelde scholier is na zijn eindexamen te vinden op de stranden van Albufeira of andere warme oorden, maar wij, Marit en Elsa hadden het plan om naar het hoge noorden te trekken na het behalen van ons diploma. In 2017 hebben we meegedaan aan de uitwisseling van het Willem Lodewijk Gymnasium en Gymnasium 1 in Severomorsk. Een week lang verbleef een Russisch meisje bij ons in huis. We hebben die week heel veel gefietst, gelachen, musea bezocht en we voelden als familie. Het is dan ook niet zo gek dat we na deze week ook graag het land van onze gasten wilden leren kennen!

Met z'n tweeën waren we al sinds januari bezig om alles uit te zoeken voor onze reis: Hoe kom je het beste (en vooral ook: goedkoopste) in Rusland? Hoe gaan we onze visa regelen? En waar zullen we met de meiden afspreken? Hoe overtuigen we onze ouders, dat twee meisjes van 18, best naar Rusland kunnen?

En in juli was het dan eindelijk zover! Met ons paspoort in de hand en onze rugzakken volgestouwd met stroopwafels en kaarten van de Martinitoren

stapten we op het vliegtuig richting Kirkenes (Noord-Noorwegen). Vanuit Kirkenes zou er een klein busje gaan dat ons richting Moermansk zou brengen. Maar toen we in Kirkenes aankwamen, was daar onze eerste tegenslag. Elsa's koffer bleek niet met het vliegtuig megekomen te zijn. Na snel de enige stewardess die nog op het vliegveld rondliep, aangeschoten te hebben, werd ons verzekerd dat de tas waarschijnlijk de volgende dag in Kirkenes zou arriveren. Helaas bleek dit niet zo te zijn, waardoor we noodgedwongen een nacht langer in Kirkenes moesten blijven. Gelukkig kwam onze Russische vriendin Vera met haar vader de volgende dag naar Kirkenes. Vera en haar vader namen ons mee op een picknick net buiten de stad met prachtig uitzicht over het fjord en daar zagen we een groepje rendieren aan de kant van de weg.

Een dag later dan gepland werd onze reis vervolgd en vertrokken we met een wel heel gammel busje naar de grens. De staat van het busje bleek al gauw niet onze grootste zorg. We waren de Noorse grens gepasseerd en kwamen toen in een groen huisje met allemaal Russische grenswachters en we werden verzocht om een klein Russisch papiertje in te vullen over ons bezoek. Daarna moesten we in de rij staan en werd ons paspoort

Met Vera in Kirkeness

*de middernachtzon
boven het centraal
station van Moermansk*

gecontroleerd. Nu was dit op zich al speciaal voor ons, maar toen de Duitser voor ons in de rij niet werd toegelaten, kregen we wel een beetje de zenuwen! Gelukkig kon er bij de dame in het loket snel een klein glimlachje af, waarna we zonder problemen door mochten lopen. We waren in Rusland!

Toen we in Moermansk aankwamen, stonden Liza, Sasha en Vera ons al op te wachten bij het Azimut-hotel en met hen hebben we de volgende dagen doorgebracht. Ze lieten ons een park zien met een heel schattig pretparkje en het beeld van de kat Simon. De broer van Vera nam ons mee om Moermansk en Kola te

laten zien, we hebben de beroemde vis van Moermansk en talloze andere monumenten en beelden bezocht en vooral veel heerlijke pannenkoekenrestaurantjes aangedaan. Ondertussen vertelden ze een boel over Moermansk en waar ze wilden gaan studeren en over welk eten we écht moesten proberen.

Na een paar dagen moest Vera helaas terug naar Moskou en Sasha ging op weg naar Sint- Petersburg, om daar alle documenten voor de universiteit in te leveren. Diana die inmiddels was thuis gekomen, liet ons daarna samen met Liza de eerste nucleaire ijsbreker, het metershoge beeld van een soldaat, het museum van de stad Moermansk en het prachtige plaatsje Teriberka zien. De laatste dag van ons verblijf in Moermansk kwamen ze ons uitzwaaien en hielpen ze ons met de trein. Diana was bezorgd of we alles wel konden vinden en of het goed zou komen als niemand Engels sprak. Ze gingen dan ook toch nog maar even vragen of de conducteur ons wilde helpen, mocht er iets misgaan.

De treinreis richting Sint-Petersburg was een hele ervaring. De bergen, de bossen en de kleine houten boerderijtjes met moestuintjes die we vanuit de trein konden zien, waren prachtig. Onze “medetreinbewoners” waren heel vriendelijk en de conducteur had zowel de functie van strenge kaartjescontroleur en vriendelijke schoonmaker. Bij een van de dorpjes stopte de trein net iets langer. Alle medereizigers stapten uit en dus wij ook. Op het perron waren allemaal mensen die vers geplukte bessen uit het bos verkochten. En precies op de minuut vervolgde de trein zijn reis.

In Sint- Petersburg was op dat moment het WK voetbal nog volop aan de gang. We kwamen 's morgens vroeg aan en we hadden dus nog de hele dag voor ons. We besloten om eerst maar eens naar de stad te lopen, omdat Dasha had gezegd dat ons hostel lekker dicht bij het centrum lag. Maar de afstanden in Sint- Petersburg zijn wel wat anders dan in Nederland. Wat op de kaart 10 minu-

ten lopen lijkt, is in werkelijkheid een uur! Maar dit was geen probleem, want al die prachtige gebouwen, kanalen en beelden en al dat goud, maakten dat het geen straf was om langs de hermitage en de Nevsky Prospekt te lopen. 's Avonds konden we nog kort even afspreken met Dasha en haar vriend Yarik. Ze vertelden ons dat Yarik na de zomer in militaire dienst moest en dat hij daar best wel tegen op zag. De militaire dienst hield in dat je overal in Rusland aan het werk gezet kon worden, een maand in het bos moest leven, maar vooral ook veel de stoep moest vegen. Dat verklaarde wel waarom er overal zoveel jongens in uniform op straat liepen.

De dag erna spraken we met Sasha af om naar het Russisch nationaal museum te gaan, waar een paar mooie schilderijen hingen van Russische sprookjes. De schilderijen van Aivazovsky en het houtsnijwerk vielen erg in de smaak. Daarna gingen we naar een goed verstopt sovjet-restaurantje aan de Nevsky Prospekt waar authentiek Russische gerechten werden geserveerd voor slechts een paar roebel.

In Rusland voelden wij "arme" studenten ons heel rijk, het was heel goedkoop om uit eten te gaan en om musea en schouwburgen te bezoeken. We wilden heel graag naar het ballet gaan, het ballet had echter torenhoge toeristische entreprijzen. Maar de baliemedewerker zei dat we ook naar de opera konden gaan. Voor 6 euro zaten we derde rang op 4 hoog in de schouwburg naar een Russische opera te kijken, een bijzondere ervaring was dat.

Helaas was de laatste dag Rusland alweer aangebroken. 's Ochtens om 6 uur vertrok onze bus richting Helsinki. Dit keer reden we in een zeer moderne bus in 6 uur naar Helsinki. Van Helsinki namen we de boot naar Stockholm. De laatste 4 dagen van onze reis brachten we in Stockholm door en toen was het helaas tijd om in het vliegtuig naar huis te stappen. Het was dus zeker een zeer geslaagde reis! We willen de stedenband heel erg bedanken voor alle hulp met het regelen en uitzoeken, want zonder jullie was het een stuk moeilijker geweest!

Marit

Met Sasha in de zomertuinen van de Tsaar

Indrukken van Elsa
Mijn ervaringen met de Russische natuur

Als natuurliefhebber stond ik te popelen om het "arctische" te leren kennen. Mijn grootste wens was om verwelkomd te worden door een groepje rendieren naast de weg en enkele bruinvissen in de baai. De sneeuwuil was helaas in geen velden en wegen te bekennen. In Moermansk waren de stadsbewoners van het dierenrijk heel anders dan in Kirkenes. Op straat liepen zwerfhonden en de meest voorkomende vogelsoorten waren stadsduiven en meeuwen. De open vuilnisbelt midden in het bos net buiten Moermansk zat vol meeuwen. In Moermansk begon ik de hoop op mooie arctische vogelsoorten langzamerhand op te geven. Totdat we een dagje uitgingen naar Teriberka dat buiten de stad

ligt. Onderweg stapten we uit bij een kraakhelder meertje, de enige begroeiing bestond uit rendiermos en lage berkenboompjes. In de verte vlogen twee meeuwachtigen met een staart zo lang als een antenne. Dit was een paartje Kleinste Jager, een echte arctische vogel die 's zomers broedt in Noord-Rusland. Prachtige vogels die al lang op mijn wensenlijstje stonden.

De uitgestrekte natuur rondom Moermansk vormt een groot leefgebied voor vele soorten vogels en zoogdieren. Helaas veroorzaakt gedumpt afval in de natuur ernstige vervuiling en aantasting aan de biodiversiteit. Ondanks dat ben ik verliefd geworden op het Russische landschap. Ik kan niet wachten om terug te gaan en meer van de Russische natuur te ontdekken!

Elsa

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Bezoekadres | op afspraak

Harm Buitenplein 1

9723 ZR Groningen

Tel. 050 367 6168

stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een mailtje naar stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u donateur worden om onze projecten te steunen?

U kunt uw bijdrage storten op IBAN-nummer NL 29 INGB 0002 0399 49

Voor verdere info zie onze vernieuwde website www.groningenmoermansk.nl